

СЕКЦІЯ 2. ПРОБЛЕМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ РІЗНИХ ВИДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Богомолова-Куц М.В., к.е.н., доц. Свінарьова Г.Б.

Особливості організації системи бюджетування в нафтової компанії

В умовах ринкової економіки, зростання самостійності підприємств, їхньої відповідальності за результати діяльності встає об’єктивна необхідність визначення тенденцій розвитку фінансового стану та перспективних фінансових можливостей, які повинні охоплювати різні періоди діяльності, що можливо реалізувати за допомагаю системи бюджетування. Так, Медведко Д. [1, с.42] стверджує, що бюджетування – це процес складання оперативних планів, як розроблюються в рамках певного періоду для забезпечення фінансовими ресурсами господарської діяльності підприємства. З ним згоден Ковальов В. [2, с.404] який виділяє взаємоузгоджені операційні та фінансові бюджети в довго- та короткостроковій перспективах.

Довгострокові та середньострокові бюджети узгоджується з основними положеннями стратегічного плану розвитку підприємства, і тому вони визначають фінансову стратегію підприємства. Їх цінність полягає в тому, що вони дають вихідні дані про очікуваний у майбутньому, а не про минулий фінансовий стан підприємства, що, у свою чергу, уможливує проведення глибокого фінансового аналізу і забезпечує розроблення ефективних методів управління підприємством.

Отже, бюджетування – це необхідна складова фінансового планування, оскільки основою будь-якого оперативного чи поточного плану є система відповідних бюджетів. Це процес підготовки, складання та затвердження системи пов’язаних між собою бюджетів, узгоджених за строками, напрямками діяльності, підрозділами чи центрами відповідальності [3, с.35].

Тенденції розвитку нафтопереробних компаній України свідчать про загострення конкуренції серед виробників і перерозподілу сфер впливу на ринку. Тому складання довгострокових та середньострокових бюджетів для нафтових компаній є життєвою необхідністю.

Для організації системи бюджетування в нафтової компанії необхідно враховувати особливості її господарювання на ринку нафтопродуктів. Як правило, нафтокомпанія реалізує свою діяльність через мережу заправних станцій. Тому для координації та управління діяльністю всього концерну необхідно розробляти та впроваджувати дворівневу систему бюджетування, яка охоплює певну систему бюджетів на рівні заправних станцій та консолідовану систему бюджетування на рівні всього концерну.

Виходячи зі стратегічних завдань, підприємства складають короткострокові бюджети, як правило, на один рік, і вони мають характер поточного й оперативного

планування. Ці бюджети вирішують завдання з розподілу економічних ресурсів, які перебувають у розпорядженні підприємства, надають кількісну визначеність перспективним напрямом діяльності компанії та здійснюють контроль за фактичним надходженням грошових коштів на поточний рахунок та витрачанням цих коштів у процесі господарської діяльності.

Для впровадження дворівневої системи бюджетування нафтової компанії ми пропонуємо розробити фінансову структуру концерну в розрізі центрів відповідальності. Кожна окрема заправна станція концерну здійснює повний цикл – від закупівлі нафтопродуктів до їх реалізації споживачам, тому ми пропонуємо розглядати кожну заправну станцію, в якості центру прибутку, який має відповідати за обсяги доходів та витрат заправної станції за допомогою головного бюджету та звіту центра прибутку. Потім на рівні всього концерну необхідно консолідувати головні бюджети мережі заправних станцій та розробити зведений бюджет нафтового концерну, який буде відображати його загальну тенденцію розвитку. Крім цього, на рівні всього концерну слід виділити прогностні розрахунки, які необхідні для складання бюджету підприємства. Так, наприклад, при розрахунку прямих витрат на матеріали та енергоресурси на 2010 р. у концерну «ГалНафтаГаз», закупівельна ціна нафти була передбачена на суму 960 грн/т, а фактично на аукціоні в лютому 2010 р. вона перевищила 1040 грн/т, відповідно до цього до прогностного розрахунку прямих витрат на матеріали та енергоресурси були внесені необхідні зміни.

Таким чином, запропонована дворівнева система бюджетування нафтової компанії забезпечує періодичне планування операції та дає змогу передбачити майбутні проблеми і визначити найкращий шлях удосконалення стратегічної мети підприємства.

Література:

1. Медведко Д. Модель построения инвестиционного бюджета в холдинговых структурах / Д.Медведко // Менеджмент сегодня. – 2004. - №6. – с.42-52.
2. Ковалев В.В. Финансовый менеджмент: теория и практика / В.В.Ковалев. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.:Проспект, 2008. – 1024 с.
3. Шелудько В.М. Фінансовий менеджмент: підручник / В.М.Шелудько. – К.: Знання, 2006. – 409 с.